

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.026.02.2018

Jadwiga Kalinowska
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Inowrocławiu
ul. Świętego Ducha 90
88-100 Inowrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/041 Pomoc społeczna świadczona osobom opuszczającym zakłady karne

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu ¹ ul. Świętego Ducha 90, 88-100 Inowrocław
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jadwiga Kalinowska, Dyrektor MOPS ² od 2 lipca 1990 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Rozpoznawanie potrzeb osób opuszczających zakłady karne, we współpracy z tymi zakładami i organami wymiaru sprawiedliwości; 2. Dostępność, adekwatność i skuteczność pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 3. Analizowanie przez ośrodki pomocy społecznej skuteczności działań oferowanych na rzecz osób opuszczających zakłady karne.
Okres objęty kontrolą	Lata 2015-2018 (I półrocze) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Karol Sobieszczyk, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LBY/177/2018 z 25 października 2018 r.; 2. Jolanta Szydłowska-Hęsiak, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LBY/178/2018 z 26 października 2018 r.

(akta kontroli str.1-4)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

MOPS właściwie rozpoznawał potrzeby osób mających trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego⁵. Udzielał wsparcia każdej osobie opuszczającej ZK, która zgłosiła się po pomoc, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej⁶. Przeprowadzał i sporządzał wymagane wywiady środowiskowe, dokonywał diagnozy sytuacji osoby ubiegającej się o wsparcie, na podstawie których opracowywał indywidualne plany pomocy. Zaplanowane w nich działania były zróżnicowane, choć w większości przypadków

¹ Dalej: „MOPS” lub „Ośrodek”.

² Dalej: „Dyrektor”.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: „ZK”.

⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, ze zm., dalej: „ustawa o pomocy społecznej”.

ograniczały się głównie do pomocy finansowej. Każdorazowo były zgodne z potrzebami i oczekiwaniami danej osoby. Ośrodek w odniesieniu do pomocy doraźnej (finansowej i rzeczowej) wykonał działania ujęte w planie pomocy. Wszystkie osoby skorzystały z poradnictwa socjalnego, natomiast nie udzielano im pozostałych form poradnictwa specjalistycznego, mimo zapewnienia przez MOPS takiej formy wsparcia. W każdym przypadku, gdy kontakt osoby z Ośrodkiem był więcej niż jednorazowy, dokonywana była okresowa ocena sytuacji osoby korzystającej z pomocy w drodze aktualizacji wywiadu środowiskowego i w razie potrzeby modyfikowano plan pomocy.

NIK pozytywnie ocenia podjęcie przez MOPS działań mających na celu współpracę z Zakładem Karnym w Inowrocławiu⁷, czego skutkiem było zawarte w 2015 r. porozumienie o współpracy. Jednak jego pełna realizacja zależała głównie od chęci, oczekiwań i potrzeb świadczeniobiorców z tej grupy osób.

W ocenie Izby MOPS dysponował odpowiednią liczbą pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców Inowrocławia, przeszkoloną w zakresie pomocy społecznej.

Co prawda Ośrodek nie wypracował narzędzi służących badaniu skuteczności pomocy oferowanej osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu ZK, analizował jednak skuteczność udzielonej pomocy w przypadku poszczególnych osób poprzez kolejne wywiady środowiskowe.

Pozytywnie NIK ocenia również fakt, iż MOPS znał powody zakończenia korzystania poszczególnych osób z pomocy, a w większości przypadków posiadał wiedzę na temat dalszych losów swoich podopiecznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Rozpoznawanie potrzeb osób opuszczających zakłady karne

Opis stanu faktycznego

1.1. W MOPS, według stanu na 30 grudnia 2015-2017 oraz 30 czerwca 2018 r., zatrudnionych było w przeliczeniu na etaty odpowiednio: 43, 42, 42 i 42 pracowników socjalnych, co zgodne było z wymogami art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej⁹.

W Ośrodku nie wyodrębniono/powołano osób/zespołu osób specjalizujących/zajmujących się zadaniami związanymi z pomocą świadczoną osobom opuszczającym zakłady karne. Także Regulamin organizacyjny MOPS nie określał odrębnie takich zadań i nie wskazywał komórek organizacyjnych, które takie zadania miałyby wykonywać.

Marek Niemczak - Zastępca Dyrektora¹⁰ wyjaśnił, że zadania te wykonują pracownicy socjalni, a wyodrębnienie osób/zespołu osób zajmujących się tymi sprawami byłoby nieracjonalne i kosztowne.

(akta kontroli str. 20, 25-48, 222, 235, 249, 263, 274-276)

⁷ Dalej: „ZK w Inowrocławiu”.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Jeden pracownik socjalny zatrudniony jest w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców, w tym przypadku 36,7 etatu ($73\ 318/2000=36,7$ pracowników, według GUS na 30 czerwca 2018 r. Inowrocław miał 73 318 mieszkańców (<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-oraz-ruch-naturalny-w-przekroju-erytorialnym-w-2018-r-stan-w-dniu-30-vi,6,24.html>).

¹⁰ Dalej: „Zastępca Dyrektora”.

Pracownicy socjalni nie uczestniczyli w szkoleniach, seminariach odnoszących się wyłącznie do problematyki związanej z pomocą osobom opuszczającym ZK. Natomiast w badanym okresie pracownicy socjalni korzystali z dwóch superwizji pracy socjalnej, tj. w 2015 r.¹¹ i 2018 r.¹². Ogółem w badanym okresie pracownicy socjalni (44 osoby) uczestniczyli w 60 szkoleniach, seminariach, konferencjach. W szczególności szkolenia te dotyczyły przemocy w rodzinie, pomocy osobom bezdomnym.

Zastępca Dyrektora wyjaśnił, że pracownicy nie brali udziału w szkoleniach, kursach czy seminariach związanych z pomocą osobom opuszczającym ZK, ponieważ nie odnotowano zaproszeń do udziału w takich seminariach i MOPS nie posiadał informacji o ewentualnych szkoleniach w tej tematyce przeznaczonych dla pracowników socjalnych.

(akta kontroli str. 48,274-278, 673-677)

1.2. MOPS nie programował swoich działań w zakresie i na rzecz osób mających trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK. Działania takich nie przewidziano w opracowanych na podstawie art. 16b ustawy o pomocy społecznej strategiach rozwiązywania problemów społecznych, tj. w Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych 2006-2015 i Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025 uchwalonych przez Radę Miejską Inowrocławia odpowiednio 29 września 2006 r. i 27 czerwca 2016 r. W strategiach tych, pomimo iż zawierały one m.in. (1) diagnozy sytuacji społecznej/demograficzno-społecznej w mieście Inowrocławiu; (2) charakterystyki wiodących problemów i zagrożeń społecznych; (3) cele strategiczne i operacyjne, nie wskazano obszaru/zakresu czy konieczności tworzenia warunków do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych osób związanych z przystosowaniem się do życia po zwolnieniu z ZK, które nie są w stanie same ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

W strategiach tych wyszczególniono zadania MOPS, jednak nie było w nich zadań bezpośrednio związanych z tym zagadnieniem.

Zastępca Dyrektora wyjaśnił, że problem wspierania osób nie mogących się przystosować do życia po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności jest marginalny w stosunku do ogółu uprawnionych do pomocy, dlatego też nie został uznany za problem strategiczny, ujęty w strategiach rozwiązywania problemów społecznych, w których dookreśla się te z nich, które z punktu widzenia miasta Inowrocławia znacząco rzutują na sytuację lokalnej społeczności.

(akta kontroli str. 49-193, 274-278)

1.3. MOPS nie sporządził dokumentu zawierającego diagnozę sytuacji dotyczącą grupy osób opuszczających ZK. Natomiast diagnozy dla poszczególnych osób zawarte były w ich dokumentacji, tj. w wywiadach środowiskowych.

MOPS nie zwracał się do kuratorów, zakładu karnego czy policji o informacje dotyczące tych osób, m.in. o przewidywanym czasie odosobnienia, planowanej dacie opuszczenia miejsc odosobnienia, potrzeb tych osób po zwolnieniu z ZK.

Według Zastępcy Dyrektora pomoc ta ma charakter indywidualny i udzielana jest osobom lub rodzinom po analizie ich sytuacji materialnej, rodzinnej, zdrowotnej, mieszkaniowej. Diagnoza grupy nie wniosłaby nic do zakresu wsparcia proponowanego przez system pomocy.

(akta kontroli str. 274-278)

¹¹ „Wprowadzenie w tematykę wystandaryzowanej superwizji w pracy socjalnej”.

¹² „Superwizja z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”.

1.4. MOPS nie posiadał danych dotyczących ogólnej liczby osób (mieszkańców) opuszczających ZK, które po jego opuszczeniu miały problemy z przystosowaniem się do życia. Oceny sytuacji społecznej i demograficznej tej grupy osób nie ujęto także w ww. strategiach rozwiązywania problemów społecznych, opracowanych przez Miasto Inowrocław.

Zastępca Dyrektora wyjaśnił, że gromadzone przez MOPS informacje dotyczą tylko tych osób, które po opuszczeniu zakładu karnego sygnalizowały swe problemy w Ośrodku lub o ich problemach zawiadomił zakład karny. Ocena zasobów pomocy opracowywana jest każdego roku, trudno jednak wymagać, aby była oparta o analizę społeczną i demograficzną tak małej grupy uprawnionych, wewnątrznie zróżnicowanych z powodu m.in.: przyczyn odbywania kary, czasookresu odosobnienia i wielu innych. Według Dyrektora, analiza problemu według tych kryteriów w skali miasta Inowrocławia nie pozwoli ocenić ewentualnego stopnia natężenia w przyszłości.

(akta kontroli str. 49-193, 274-278)

MOPS nie posiadał danych dotyczących osób bezdomnych po opuszczeniu ZK, które przebywały na terenie Inowrocławia. Zastępca Dyrektora wyjaśnił, że posiadane przez MOPS dane ograniczają się do tych osób, które sygnalizowały problem bezdomności lub o jego ewentualności zawiadomił zakład karny. Osoby bezdomne nie wyrażające zgody na skorzystanie z pomocy pomimo wielokrotnych rozmów i przebywające w miejscach publicznych nie muszą ujawniać swoich danych. MOPS nie ma prawa gromadzić danych osoby bezdomnej, jeżeli nie chce ona korzystać z pomocy. Nie można wykluczyć, że wśród osób bezdomnych są również ci, którzy opuścili zakład karny.

(akta kontroli str. 274-278)

Zastępca Dyrektora podał, że MOPS korzysta z bazy/wykazu organizacji i stowarzyszeń, których celem działania jest pomoc, w tym postpenitencjarna, prowadzonej przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta Inowrocławia i dostępnej dla każdego.

(akta kontroli str. 274-296)

MOPS nie planował działań w celu monitoringu i nie prowadził monitoringu sytuacji osób potrzebujących pomocy po opuszczeniu ZK.

(akta kontroli str. 274-278)

Dyrektor przedstawiał Radzie Miejskiej Inowrocławia w badanych latach sprawozdania z działalności MOPS¹³. W sprawozdaniach tych nie było wyodrębnionych potrzeb związanych ze świadczeniem pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z ZK.

Zastępca Dyrektora wyjaśnił, że sprawozdania z działalności nie zawierają opisu wykonania zadań według przyczyn udzielania pomocy, ale form ich stosowania wobec mieszkańców miasta.

(akta kontroli str. 274-278, 297)

1.5. MOPS zawarł 31 sierpnia 2015 r. porozumienie o współpracy z ZK w Inowrocławiu¹⁴, którego celem było przeciwdziałanie pogłębianiu się zjawiska izolacji osób opuszczających ZK oraz koordynacja działań instytucji i organów udzielających pomocy społecznej i postpenitencjarnej tym osobom. W porozumieniu

¹³ Za 2015 r. 2016 r. 2017 r. i I pół. 2018 r. – odpowiednio z dnia: 20 stycznia 2016 r., 20 stycznia 2017 r. i 22 stycznia 2018 r. i 9 lipca 2018 r.

¹⁴ Dalej: „porozumienie”.

MOPS zobowiązał się do wspólnych działań z ZK mających na celu przygotowanie tych osób do życia po zwolnieniu z ZK, takich samych jak wskazano w porozumieniu z 13 czerwca 2000 r. zawartym pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej. W szczególności zobowiązał się do udzielenia pomocy tym osobom: w kierowaniu do środowiskowych grup wsparcia; w kierowaniu na leczenie odwykowe osadzonych, u których stwierdzono uzależnienia od alkoholu, środków odurzających lub psychotropowych; w rozwiązywaniu problemów życiowych, w tym zwłaszcza poprawy trudnej sytuacji materialnej osadzonych i ich rodzin na wniosek tej osoby w zakresie określonej przepisami ustawy o pomocy społecznej¹⁵.

W ww. porozumieniu ZK w Inowrocławiu zobowiązał się do przesyłania do MOPS (po uzyskaniu zgody skazanego, który miał opuścić ZK) informacji o potrzebie udzielenia pomocy takiej osobie.

Z informacji uzyskanej z ZK w Inowrocławiu wynikało, że w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2018 r. opuściło go łącznie 963 skazanych¹⁶, z tego 118 osób opuszczających zakład udało się do Miasta Inowrocławia¹⁷.

ZK w Inowrocławiu przesłał w latach 2015-2017 do MOPS zawiadomienia dotyczące ośmiu osób opuszczających Zakład¹⁸, które miały wymagać pomocy (faktycznie z pomocy skorzystały dwie osoby). We wszystkich zawiadomieniach wskazano na potrzebę uzyskania przez te osoby miejsca zakwaterowania, w tym w czterech przypadkach dodatkowo pomocy finansowej.

W badanych latach o pomoc do MOPS zwróciło się 15 osób, które opuściły ZK w Inowrocławiu. Wszystkie otrzymały zasiłki pieniężne, w tym dodatkowo jedna osoba skorzystała ze schronienia, a jedna z usług opiekuńczych.

MOPS stosownie do § 7 ww. porozumienia informował o zasadach udzielania pomocy, w tym o konieczności przejawiania aktywności własnej, obejmował wszystkie osoby pracą socjalną, pomagał w uregulowaniu spraw mieszkaniowych (poprzez wsparcie finansowe na opłaty mieszkaniowe dla siedmiu osób i zakwaterowanie w schronisku jednej osoby), pomagał również, we współpracy z PUP, w zatrudnieniu.

Dyrektor wyjaśniła, iż żadna z ww. osób nie zgłaszała potrzeby uczestniczenia w grupach wsparcia (np. anonimowych alkoholików), ani chęci korzystania z poradnictwa. W grupach takich nie brała udziału również żadna z 30 osób (o których szerzej w pkt. 2.7 wystąpienia).

(akta kontroli str. 194-209, 682-686)

Zastępca Dyrektora wskazał, że współpraca z kuratorami sądowymi obejmowała przede wszystkim wymianę informacji i sprawy opiekuńcze.

Z badanej dokumentacji 30 osób wynikało, że w pięciu były informacje o nadzorze kuratorskim, jednak nie było w nich dokumentów potwierdzających korespondencję z kuratorami sądowymi.

¹⁵ W szczególności udzielenia pomocy: (1) informacji o zasadach udzielania pomocy w ramach systemu pomocy społecznej, w tym zwłaszcza o konieczności przejawiania aktywności własnej osoby zwalnianej w procesie reintegracji, (2) w uzyskaniu wszystkich niezbędnych dokumentów, jeżeli osoba ta nie posiada ich w chwili zwolnienia z Zakładu Karnego, (3) materialnej do czasu podjęcia pracy i uzyskania pierwszych zarobków albo otrzymania zasiłku dla bezrobotnych, (4) we współpracy z urzędem pracy, w znalezieniu zatrudnienia, (5) w uregulowaniu spraw mieszkaniowych, (6) w zakresie poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz pracy socjalnej.

¹⁶ 285 w 2015 r., 262 w 2016 r., 283 w 2017 r. i 133 w I pół. 2018 r.

¹⁷ 36 osób w 2015 r., 33 w 2016 r., 33 w 2017 r. i 16 w I pół. 2018 r.

¹⁸ Jedno w 2015 r., pięć w 2016 r. (w tym dwa dotyczyły tej samej osoby) i trzy w 2017 r.

Zastępca Dyrektora podał, że wymiana informacji pomiędzy współpracującymi służbami nie jest ewidencjonowana. Zakres i rodzaj pomocy uzgadniany jest z osobą zainteresowaną, jej ustawowym przedstawicielem lub opiekunem prawnym.

(akta kontroli str. 274-278, 420-667)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Ośrodek nie diagnozował i nie planował specjalnych działań dla tej grupy osób, ponieważ była ona nieliczna w stosunku do wszystkich świadczeniobiorców i nie stanowiła problemu zdiagnozowanego dla tego obszaru pomocy społecznej.

Dokonywał jedynie rozpoznania i diagnozy potrzeb poszczególnych osób opuszczających ZK w związku z wykonywaną na bieżąco pracą socjalną (wywiadami środowiskowymi).

W ocenie Izby MOPS dysponował odpowiednią liczbą pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców Inowrocławia, przeszkoloną w zakresie pomocy społecznej.

2. Dostęp, adekwatność i skuteczność oferowanej pomocy

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach 2015-2018 (I półrocze) z pomocy MOPS korzystało łącznie 81 osób (w tym siedem kobiet) po pobycie w ZK, tj. w poszczególnych latach odpowiednio: 23, 13, 35 i 10 osób. Osoby te stanowiły 0,4% do 1,0% ogółu osób¹⁹ korzystających z pomocy społecznej w każdym tym okresie.

W okresie objętym kontrolą MOPS w sprawozdaniach MPiPS-03 o udzielonych świadczeniach pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach w Dziale IV. Powody przyznania pomocy w pozycji: *Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK*, wykazał odpowiednio: 43, 36, 37 i 15 rodzin.

Dyrektor wyjaśniła, że ww. różnice wynikają z faktu, że osoby, które opuściły zakłady karne, początkowo korzystały z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu, natomiast w kolejnych latach kontynuowały korzystanie z pomocy społecznej jako członkowie rodzin, w przypadku których główne przyczyny korzystania z pomocy były już inne.

(akta kontroli str. 20-21, 221-273, 311-317)

Osobom opuszczającym ZK udzielono następujących form wsparcia: (1) zasiłku stałego – 10 osobom²⁰, (2) zasiłku okresowego – 67 osobom²¹ (w tym pięciu kobietom), (3) zasiłku celowego – 64 osobom²² (w tym sześciu kobietom), (4) usługi opiekuńczej – jednej osobie, (5) posiłku obiad/żywność – 18 osobom²³ (w tym dwóm kobietom), (6) schronienia – 10 osobom²⁴ (w tym jednej kobiecie), (7) pracy - pięciu osobom²⁵ (8) kartek na odzież i żywność – siedmiu osobom²⁶ (w tym jednej kobiecie). Ponadto z siedmioma osobami²⁷ (z jedną kobietą) podpisano kontrakty socjalne.

Dominującą formą pomocy były zasiłki okresowe i celowe, stanowiące 69,3% (132 spośród 189) ww. form wsparcia.

¹⁹ Odpowiednio liczba osób: 3 625, 3 515, 3 493 i 2 632.

²⁰ W poszczególnych latach: 2, 1, 4 i 3 osobom.

²¹ W poszczególnych latach: 17, 14, 27 i 9 osobom.

²² W poszczególnych latach: 15, 12, 27 i 10 osobom.

²³ W poszczególnych latach: 4, 4, 9 i 1 osobie.

²⁴ W poszczególnych latach: 2, 1, 6 i 1 osobie.

²⁵ W poszczególnych latach: 1, 1, 3 osobom.

²⁶ W poszczególnych latach: 3, 0, 2 i 2 osobom.

²⁷ W poszczególnych latach: 0, 2, 4 i 1 osobom.

(akta kontroli str. 22-23)

2.2. Osoby opuszczające ZK nie korzystały w badanym okresie z: poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzinnej, mediacji, grup wsparcia, grup samopomocowych, pobytów w domach pomocy społecznej, możliwości sprawienia pogrzebu. MOPS nie kierował tych osób do skorzystania z pomocy w formie Centrum Integracji Społecznej (CIS)/Klubu Integracji Społecznej (KIS). Jedna osoba²⁸ w 2017 r. objęta została jedynie opieką asystenta rodziny.

Dyrektor wyjaśniła, że najczęściej oczekiwaną formą pomocy przez tą grupę świadczeniobiorców są zasiłki okresowe, celowe i stałe. MOPS zapewnia inne formy pomocy, jednak to klient decyduje o tym, z jakiej formy pomocy chce skorzystać. Ponadto dodała, że nie każde zadanie, za wyjątkiem pracy socjalnej, musi być zrealizowane samodzielnie. W wielu sytuacjach MOPS korzysta ze wsparcia osób zatrudnionych np. w Terenowym Komitecie Ochrony Praw Dziecka, Ośrodka Profilaktyki Społecznej. W dokumentacji dotyczącej 30 osób²⁹ nie było informacji o korzystaniu przez nich z pomocy specjalistycznej innych instytucji.

(akta kontroli str. 6-11, 22-23, 311-317, 420-667)

2.3. W badanym okresie MOPS podejmował działania w celu przywrócenia więzi rodzinnych i poprawy relacji osób mających trudności z przystosowaniem się do życia po zwolnieniu z ZK. Dotyczyło to tylko osób, wobec których toczyła się procedura „Niebieskiej Karty”³⁰.

Procedura NK, z powodu stosowanej przemocy w rodzinie, była realizowana w przypadku ośmiu spośród 81 osób, które w badanym okresie opuściły ZK. Procedurę prowadził działający przy MOPS zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w skład którego wchodził m.in. pracownicy socjalni MOPS. Każdorazowo propozycje działań pomocowych ujęte w Indywidualnym Planie pomocy dla rodziny dotkniętej przemocą zawierały przeprowadzanie monitoringu środowiska przez pracownika socjalnego i dzielnicowego (co najmniej jeden raz w miesiącu) oraz dodatkowo w dwóch przypadkach przez członka Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych³¹. Dla ośmiu osób³² zastosowano następujące działania: skierowano sprawcę przemocy do MKRPA (3 przypadki); zawnioskowano o objęcie sprawcy przez Sąd Rejonowy przymusowym leczeniem³³ (2 przypadki); skierowano osobę do prac społecznie-użytecznych (1 przypadek); wystąpiono do Prokuratury Rejonowej o wydanie nakazu opuszczenia miejsca zamieszkania i zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy (1 przypadek); nawiązano współpracę z kuratorami sądowymi (2 przypadki); zaproponowano sprawcy przemoc udział w programie korekcyjno-edukacyjnym (2 przypadki); skierowano do prac społecznie-użytecznych (1 przypadek). W odniesieniu do wszystkich ośmiu sprawców zamknięto procedurę NK w związku z ustaniem przemocy³⁴ albo ponownym pozbawieniem wolności³⁵.

(akta kontroli str. 311-317, 668-669)

W okresie objętym kontrolą obowiązywały uchwały Rady Miejskiej Inowrocławia w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie” oraz „Programu Przeciwdziałania Przemocy

²⁸ Mężczyzna.

²⁹ Która została objęta szczegółową kontrolą NIK.

³⁰ Dalej: „Procedura NK”.

³¹ dalej: „MKRPA”.

³² Których dokumentacja została objęta szczegółowym badaniem NIK.

³³ Leczenie podjęła tylko jedna z nich.

³⁴ Trzy przypadki.

³⁵ Pięć osób.

w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020". W ww. programach nie wyszczególniano osób opuszczających ZK jako odrębnej grupy sprawców przemocy w rodzinie.

(akta kontroli str. 298)

Po opuszczeniu ZK do rodziny (środowiska) powróciło 61 osób (18 w 2015 r., 10 w 2016 r., 25 w 2017 r. i 8 w I pół. 2018 r.), tj. 75,3% wszystkich osób objętych pomocą po zwolnieniu z ZK.

(akta kontroli str. 20-21)

2.4. W okresie objętym kontrolą MOPS zapewnił schronienie 10 osobom, które miały trudności z przystosowaniem się do życia po zwolnieniu z ZK: dwóm osobom w 2015 r., jednej w 2016 r., sześciu³⁶ w 2017 r. i jednej w I pół. 2018 r.

Z badania próby dokumentacji 30 osób wynikało, że tylko jedna osoba zgłosiła potrzebę i zapewniono jej miejsce do zamieszkania w schronisku³⁷. Pozostałe osoby po opuszczeniu ZK wracały do rodziny lub wynajmowały pokój/mieszkanie we własnym zakresie.

Wszystkie ww. osoby po opuszczeniu ZK skierowane zostały na podstawie decyzji administracyjnej do schronisk dla bezdomnych: osiem – do Schroniska im. św. Brata Alberta w Inowrocławiu, dwie do Stowarzyszenie Monar Schroniska dla Bezdomnych w Toruniu.

Zgodnie z wieloletnimi programami gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Inowrocławia na lata 2012-2016³⁸ i na lata 2017-2021³⁹ oraz zasadami wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy⁴⁰ opuszczenie ZK nie było uprawnieniem do przydziału lokalu mieszkalnego /socjalnego z zasobu Miasta. Osoby opuszczające ZK, zamieszkujące na terenie Miasta, mogły starać się o zawarcie umowy najmu lokalu na zasadach ogólnych, przedstawiając m.in. swoją sytuację materialną.

MOPS nie występował do Rady Miasta Inowrocławia o włączenie osób, które opuściły ZK i potrzebowały schronienia, do kręgu osób, z którymi w pierwszej kolejności zawierane są umowy najmu lokali mieszkalnych należących do gminnego zasobu mieszkaniowego. Dyrektor wyjaśniła, że byłoby to rażąco niesprawiedliwe wobec innych oczekujących na mieszkania, w tym niepełnosprawnych, samotnie wychowujących dzieci i rodzin wielodzietnych.

(akta kontroli str. 20-21,299, 311-317)

2.5. Dyrektor wyjaśniła, że MOPS w latach 2015-2018 (I pół.) współpracował z PUP. Nie wskazała form współpracy. Podała, że współpraca ta nie spowodowała aktywizacji zawodowej tej grupy świadczeniobiorców, ponieważ nie oczekiwali oni takich rozwiązań.

Po opuszczeniu ZK pracę otrzymało pięć osób (w tym po jednej w 2015 i 2016 r. oraz trzy w 2017 r.), tj. 6,2% wszystkich osób objętych pomocą po zwolnieniu z ZK.

³⁶ W tym jednej kobiecie.

³⁷ Prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta.

³⁸ Przyjęty uchwałą Nr XIX/248/2012 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 23 lutego 2012 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Inowrocławia na lata 2012-2016 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2012 r. poz. 535), dalej: „program na lata 2012-2016”.

³⁹ Przyjęty uchwałą Nr XXIX/317/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 24 kwietnia 2017 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Inowrocławia na lata 2017-2021 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2017 r. poz. 2087), dalej: „program na lata 2017-2021”.

⁴⁰ Uchwała Nr XX/270/2012 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 22 marca 2012 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Inowrocławia (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z 2012 r. poz. 766), dalej: „zasady wynajmowania lokali”.

Z badanej próby 30 osób trzy otrzymały pracę i z tego powodu przestały korzystać z pomocy społecznej.

Z informacji otrzymanej od PUP wynikało, że po opuszczeniu ZK zarejestrowanych zostało 339 osób, z tego 83 osoby (24,5%) podjęły pracę.

(akta kontroli str. 20-21, 210-212, 420-667, 682-686)

2.6. Wydatki na pomoc tym osobom w badanym okresie wyniosły łącznie 243,6 tys. zł i stanowiły 0,14% ogółu wydatków⁴¹ na pomoc społeczną (dział 852). Wydatki te w poszczególnych latach wzrastały i wynosiły odpowiednio: 37,5 tys. zł, 53,4 tys. zł, 100,3 tys. zł i 52,4 tys. zł, co stanowiło: 0,07%, 0,06%, 0,35% i 0,37% ogółu wydatków.

Najwyższe wydatki poniesiono na: zasiłki okresowe – 112,7 tys. zł⁴² (46,3% wszystkich wydatków) i zasiłki celowe – 54,8 tys. zł⁴³ (22,5% wszystkich wydatków), a najniższe na usługi opiekuńcze – 5,9 tys. zł (2,4% wszystkich wydatków).

Średni roczny koszt korzystania z pomocy przez jedną osobę mającą problemy w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z ZK wyniósł: w 2015 r. – 1,6 tys. zł, w 2016 r. – 4,1 tys. zł, w 2017 r. – 2,9 tys. zł, w I półroczu 2018 r. – 5,2 tys. zł.

Przeciętne wydatki na jedną osobę korzystającą z poszczególnych form pomocy w latach 2015-2018 (I półrocze) wyniosły:

- zasiłek okresowy – 1,8 tys. zł na osobę,
- zasiłek celowy – 0,9 tys. zł na osobę,
- zasiłek stały – 3,0 tys. zł na osobę,
- posiłki (obiad)/żywność – 1,2 tys. zł na osobę,
- schronienie – 1,9 tys. zł na osobę,
- usługi opiekuńcze – 5,9 tys. zł na osobę.

(akta kontroli str. 20-21, 24)

2.7. Szczegółowym badaniem objęto dokumentację 30 osób (w tym 4 kobiet), które zakończyły korzystanie z pomocy MOPS do końca 2017 r. lub w I połowie 2018 r.⁴⁴

Dwie spośród trzech ankietowanych osób⁴⁵ były zadowolone z przyznanej pomocy, natomiast wszystkie wskazały, że pomoc osobom opuszczającym ZK nie jest dobrze zorganizowana i jest znikoma w stosunku do potrzeb.

Według Dyrektora stopień zadowolenia świadczeniobiorcy z udzielonej pomocy zależy od wielu czynników, przede wszystkim od oczekiwań. Niezadowolenie z otrzymanej pomocy może wynikać z jego subiektywnej oceny.

(akta kontroli str. 678-679, 691-705)

Z badania dokumentacji 30 osób wynikało, że we wszystkich przypadkach osoby zostały zarejestrowane w systemie Pomost Std⁴⁶.

⁴¹ 178 693,5 tys. zł.

⁴² 18,3 tys. zł w 2015 r., 26,6 tys. zł w 2016 r., 51,4 tys. zł w 2017 r., 16,4 tys. zł w I półroczu 2018 r.

⁴³ 8,1 tys. zł w 2015 r., 13,4 tys. zł w 2016 r., 23,9 tys. zł w 2017 r., 9,4 tys. zł w I półroczu 2018 r.

⁴⁴ Wybranych według kryterium najdłuższego okresu osadzenia, proporcjonalnie, w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą: 2015 r. – 10 osób (w tym jedna kobieta), 2016 r. – siedem osób (w tym jedna kobieta), 2017 r. – 12 osób (w tym jedna kobieta), 2018 r. – jedna osoba (kobieta).

⁴⁵ Ankiety wysłano do 17 osób.

⁴⁶ POMOST Std (Standard) - system informatyczny przeznaczony dla jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i wspomagający je w realizacji zadań gminy i powiatu, wynikających z ustawy o pomocy społecznej i towarzyszących jej aktów prawnych.

Osoby te przebywały w zakładzie karnym:

- do roku: 12 osób,
- od roku do dwóch lat: siedem osób,
- od dwóch do pięciu lat: osiem osób,
- dłużej niż pięć lat: trzy osoby.

Po opuszczeniu ZK ww. osoby korzystały z pomocy społecznej:

- do roku: 28 osób (w 14 przypadkach kontakt klienta z MOPS był jednorazowy),
- od roku do dwóch lat: jedna osoba,
- od dwóch do pięciu lat: jedna osoba.

We wszystkich badanych sprawach pomoc udzielona została na podstawie pisemnego wniosku osoby zainteresowanej, w dwóch przypadkach była to pomoc jednocześnie na wniosek i z urzędu⁴⁷.

Na 30 badanych spraw, w dwóch przypadkach MOPS był informowany przez ZK o zwolnieniu danej osoby z zakładu karnego.

(akta kontroli str. 420-667, 672, 678-679)

2.7.1. We wszystkich badanych sprawach przeprowadzone zostały rodzinne wywiady środowiskowe, o których mowa w art. 107 ust. 1 i 4 ustawy o pomocy społecznej. Wywiady przeprowadzono w terminie do 14 dni od dnia przyjęcia wniosku o pomoc⁴⁸, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego⁴⁹. W 16 przypadkach wywiady zostały zaktualizowane w związku ze złożeniem przez osoby zainteresowane kolejnych wniosków o udzielenie pomocy (art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej)⁵⁰.

Wszystkie wywiady środowiskowe zawierały informacje dotyczące sytuacji mieszkaniowej, rodzinnej, zawodowej i zdrowotnej osoby, na podstawie których diagnozowano jej sytuację. Z wywiadów wynikało, że pięć osób było objętych nadzorem kuratora.

We wszystkich wywiadach środowiskowych znajdowały się świadectwa zwolnienia z ZK. W 16 spośród 30 świadectw zawarto informacje o działaniach podjętych wobec danej osoby przed opuszczeniem przez nią ZK. Działania te polegały na leczeniu odwykowym⁵¹, świadczeniu pracy przez osoby pozbawione wolności⁵², ukończeniu kursów⁵³ bądź szkoleń⁵⁴. W dziewięciu przypadkach w świadectwie zwolnienia ZK wskazał kwotę pomocy postpenitencjarnej, najczęściej w postaci bonów na żywność⁵⁵ oraz w pojedynczych przypadkach w formie zapomogi pieniężnej oraz odzieżowej⁵⁶.

⁴⁷ W jednym przypadku MOPS na wniosek ww. osoby odmówił przyznania pomocy w formie zasiłku okresowego „z uwagi na niewykorzystanie własnych możliwości i uprawnień celem przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej”, jednak w związku z podjęciem przez osobę tymczasowej pracy na czas określony przyznano świadczenie (zasiłek celowy z przeznaczeniem na zakup biletu miesięcznego na dojazdy do pracy); w drugim – wnioskodawca złożył wniosek o pomoc w formie żywności i opału, a MOPS dodatkowo przyznał zasiłek na opłatę za gaz.

⁴⁸ W 29 badanych sprawach wywiady zostały przeprowadzone w dniu przyjęcia zgłoszenia, w jednym przypadku w dniu następnym.

⁴⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1788, a do 10 września 2016 r. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. (Dz. U. poz. 712).

⁵⁰ W 13 przypadkach zostały przeprowadzone w dniu zgłoszenia o potrzebie udzielenia pomocy, w trzech przypadkach w terminie od jednego do pięciu dni od przyjęcia zgłoszenia.

⁵¹ Cztery przypadki.

⁵² Jeden przypadek.

⁵³ M.in. kurs zawodowy glazurnik-posadzkarz, malarz, brukarz – łącznie cztery osoby.

⁵⁴ Jedna z osób w czasie pobytu w ZK brała udział w szkoleniu „Mieć odwagę się zmieniać”.

⁵⁵ Dziewięć przypadków.

⁵⁶ Dwa przypadki.

We wszystkich zbadanych wywiadach środowiskowych dokonano analizy sytuacji osoby ubiegającej się o wsparcie, wskazano przyczyny wystąpienia z wnioskiem o pomoc⁵⁷, zawarto diagnozę sytuacji osoby ubiegającej się o przyznanie pomocy, w tym jej potrzeby i oczekiwania oraz wnioski pracownika socjalnego odnośnie do zasadności ubiegania się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 420-667)

2.7.2. Podstawą planów pomocy były problemy osób ubiegających się o przyznanie pomocy, zdefiniowane w oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy. Działania przewidziane w planach pomocy w większości przypadków (17 osób) obejmowały pomoc doraźną, głównie finansową i rzeczową - wskazywano rodzaj świadczenia (pieniężne, niepieniężne), zakres świadczenia (zasiłki okresowe, celowe, posiłki), wysokość i termin udzielanej pomocy, a także działania z zakresu pracy socjalnej⁵⁸. Nie określano rangi problemów i nie dokonywano wyboru problemu dominującego, wskazywano najpilniejsze potrzeby osoby zainteresowanej (np. żywność, wydatki mieszkaniowe, środki czystości).

Dla 10 spośród 30 osób, których dokumentację objęto szczegółowym badaniem, zaplanowano pomoc długofalową w formie poradnictwa specjalistycznego, tj. pomoc psychologiczną⁵⁹, prawną⁶⁰, terapii uzależnień⁶¹, a także kontakt z poradnią zdrowia psychicznego⁶². Osoby te nie skorzystały jednak z tej pomocy (co wskazano w pkt. 2.2. wystąpienia).

W trzech przypadkach zawarto kontrakt socjalny⁶³. Główne postanowienia kontraktów dotyczyły: regularnych kontaktów z pracownikami PUP, sprawdzania ofert pracy, spłaty zadłużenia, skompletowania dokumentów celem ubiegania się o ustalenie stopnia niepełnosprawności. W kontraktach wyznaczano cele główne np. podjęcie pracy, poprawa sytuacji materialnej, uzyskanie dodatku mieszkaniowego oraz cele szczegółowe, np. udział w kursach/szkoleniach celem uzyskania kwalifikacji zawodowych, wzmocnienie aktywności i samodzielności w kierunku poszukiwania pracy, podpisanie ugody w sprawie spłaty zadłużenia. Wyznaczone cele były: (1) konkretne i wymierne; (2) określone w czasie; (3) realistyczne, pozytywnie zdefiniowane i zgodne z potrzebami osoby wnioskującej o pomoc. Tylko w jednym przypadku postanowienia kontraktu zostały zrealizowane⁶⁴.

Pomoc długofalową realizowano również poprzez aktywizację zawodową i motywowanie do podjęcia zatrudnienia⁶⁵. W przypadku 11 spośród 30 osób⁶⁶ w planach pomocy, poza działaniami MOPS na rzecz osoby zainteresowanej, przewidziano dodatkowo współpracę z organizacją pozarządową w zakresie schronienia oraz posiłków, pomocy rzeczowej i żywności⁶⁷.

W większości badanych spraw⁶⁸ osoby po opuszczeniu ZK zarejestrowały się w PUP jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku. W sześciu przypadkach osoby

⁵⁷ We wszystkich przypadkach były to trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z ZK i bezrobocie, a w pojedynczych przypadkach dodatkowo ubóstwo i bezdomność.

⁵⁸ Np.: „monitorowanie sytuacji życiowej”; „poinformowano o konieczności zarejestrowania się w PUP”; „zapropozowano pomoc w napisaniu CV”; „obserwacja pod kątem podjęcia pracy”.

⁵⁹ Trzy przypadki.

⁶⁰ Dwa przypadki.

⁶¹ Dwa przypadki.

⁶² Trzy przypadki.

⁶³ W zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej (dwie osoby) oraz w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (jedna osoba).

⁶⁴ W pozostałych dwóch przypadkach nie zrealizowano działań ustalonych w kontraktach socjalnych w związku z wyjazdem do pracy za granicę (jedna osoba) lub zmianą miejsca pobytu (jedna osoba).

⁶⁵ 13 osób.

⁶⁶ Których dokumentacja została objęta szczegółowym badaniem.

⁶⁷ Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Miejski w Inowrocławiu.

⁶⁸ 24 osoby.

nie zgłosiły się do PUP w związku z brakiem dowodu osobistego⁶⁹, koniecznością skompletowania brakujących dokumentów⁷⁰, złożeniem wniosku do ZUS w sprawie przyznania renty rodzinnej⁷¹. Dwie osoby poinformowano o konieczności dokonania rejestracji w PUP.

Wszystkie badane plany pomocy były zgodne z potrzebami i oczekiwaniami osób zgłoszonymi we wnioskach o udzielenie pomocy, a zakres pomocy wynikał z przeprowadzonego wywiadu środowiskowego.

(akta kontroli str. 420-667)

2.7.3. MOPS, w przypadkach pomocy doraźnej (finansowej i rzeczowej), każdorazowo zrealizował działania ujęte w planie pomocy. Przyznawanie świadczeń następowało w formie decyzji administracyjnej. Dla 30 osób, których dokumentację badano, wydanych zostało łącznie 88 decyzji⁷²: 76 dotyczyło pomocy w formie zasiłku okresowego lub celowego, jedna - przyznania pomocy w formie schronienia, 10 - zakupu posiłków i/lub żywności oraz jedna - potwierdzenia prawa do świadczeń⁷³. Decyzje były wydawane terminowo, spełniały wymogi określone w Kodeksie postępowania administracyjnego⁷⁴. Wszystkie decyzje zostały wydane przez Dyrektora lub Zastępcę Dyrektora, posiadających odpowiednie upoważnienie Prezydenta Miasta Inowrocławia. Żadna z osób ubiegających się o pomoc nie odwołała się od decyzji.

W 12 spośród 30 badanych przypadków nie zrealizowano wszystkich zaplanowanych działań (w 10 – planu pomocy specjalistycznej, w dwóch – postanowień kontraktu socjalnego).

MOPS dokonywał oceny sytuacji osoby korzystającej ze wsparcia w drodze aktualizacji wywiadu środowiskowego tylko w przypadkach, gdy kontakt osoby z MOPS był więcej niż jednorazowy⁷⁵.

(akta kontroli str. 420-667)

2.7.4. W zbadanych 30 przypadkach okres korzystania przez osoby z pomocy społecznej wynosił:

- do roku: 28 osób⁷⁶,
- od roku do dwóch lat: jedna osoba,
- od dwóch do pięciu lat: jedna osoba.

Powodem zakończenia korzystania z pomocy MOPS przez ww. osoby było:

- wyjazd/zmiana miejsca pobytu – 17 osób,
- podjęcie pracy – cztery osoby,
- brak zainteresowania dalszą współpracą (osoba nie zgłosiła się ponownie po pomoc) – trzy osoby,
- ponowne pozbawienie wolności – trzy osoby,
- poprawa relacji rodzinnych – dwie osoby,

⁶⁹ Dwie osoby.

⁷⁰ Jedna osoba.

⁷¹ Jedna osoba.

⁷² W tym pięć odmownych - jedna decyzja dotycząca przyznania zasiłku okresowego, a cztery zasiłku celowego.

⁷³ Decyzja wydana z upoważnienia Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta Inowrocławia w oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy MOPS.

⁷⁴ Art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096, ze zm.), dalej: „Kpa”.

⁷⁵ 16 osób.

⁷⁶ W tym 14 przypadkach kontakt klienta z MOPS był jednorazowy.

– skreślenie z listy mieszkańców schroniska dla bezdomnych z powodu nadużywania alkoholu i długotrwałej nieusprawiedliwionej nieobecności w placówce – jedna osoba.

W przypadku 11 osób MOPS posiadał informacje dotyczące dalszych losów byłych osadzonych, którzy przestali już korzystać z jego pomocy.

(akta kontroli str. 420-667, 681)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

MOPS udzielał wsparcia każdej osobie opuszczającej ZK, która zgłosiła się po pomoc, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej. Przeprowadzał i sporządzał wywiady środowiskowe, dokonywał diagnozy sytuacji osoby ubiegającej się o wsparcie, która była podstawą do opracowania zindywidualizowanego planu pomocy ze zdefiniowanymi problemami. MOPS w odniesieniu do pomocy doraźnej każdorazowo wykonał działania ujęte w planie pomocy. Wszystkie badane decyzje wydane były terminowo i spełniały wymogi określone w Kpa.

OBSZAR

3. Analiza skuteczności działań na rzecz osób opuszczających zakłady karne

Opis stanu
faktycznego

W MOPS nie przyjęto procedur dotyczących badania skuteczności pomocy oferowanej osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z ZK. Nie prowadzono też analizy skuteczności działań podejmowanych wobec tej grupy osób.

Dyrektor wyjaśniła, że jedynym narzędziem oceny skuteczności jest podjęcie samodzielności przez osobę objętą pomocą. Analizy takie zawarte są w kolejnych wywiadach środowiskowych i mają one wpływ na dalszy zakres świadczeń.

W badanym okresie, z grupy 81 osób, powróciło do rodziny (środowiska) 61 osób, z pomocy społecznej MOPS nadal korzystało 29. MOPS posiadał informacje dotyczące dalszych losów byłych osadzonych, którzy przestali już korzystać z jego pomocy w przypadku 11 spośród 30 badanych osób. Ich kontakt z MOPS w wielu przypadkach (14 spośród 30) był jednorazowy.

(akta kontroli str. 420-667, 687-690)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

MOPS nie dokonywał analiz skuteczności swoich działań dotyczących udzielanej pomocy badanej grupie osób. Skuteczności tej pomocy dokonywano jedynie w przypadku poszczególnych osób poprzez analizę kolejnych wywiadów środowiskowych.

MOPS znał powody zakończenia pomocy, w niektórych przypadkach posiadał wiedzę na temat losów podopiecznych po pobycie w ZK (11 spośród 30).

Spośród 81 osób 29 osób nadal korzystało z pomocy MOPS; 61 osób powróciło do rodziny. Spadała liczba rodzin dotkniętych trudnościami związanymi z pobytem w ZK (z 43 w 2015 r. do 37 w 2017 r.).

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Najwyższa Izba Kontroli, odstępując od formułowania wniosków pokontrolnych, nie oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor informacji, o której mowa w art. 62 ustawy o NIK.

Bydgoszcz, ... grudnia 2018 r.

Kontrolerzy

Karol Sobieszczyk
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Jolanta Szydłowska-Hęsiak
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis